

OUDE WAARDEN, NIEUWE WEGEN

Interactieve invulling budgetovereenkomst Bibliotheek West-Achterhoek

In overleg met wethouders en beleidsmedewerkers van de gemeente

Bronckhorst, Doesburg en Doetinchem

Disclaimer

We leven in een tijd van crisis. We zijn creatief en optimistisch maar desalniettemin kunnen we niet voorspellen welke gevolgen deze crisis nog zal hebben. In de opzet van deze presentatie gaan we uit van de situatie waarin we deze crisis achter ons kunnen laten. Tot die tijd is ieders gezondheid de eerste prioriteit en zullen we zo creatief mogelijk met dit gegeven omgaan.

Het grote **MIDZOMER**
Online Biebfeest

Entree ...

#SPURTOCHT

VOORLEESFESTIVITEIT

KLEINE VOORLEESBANK

BIBLIOTHEEK

BOEK THE PARTY

BLIJF THUIS TOURNOOI!

FRANK BLOK

FESTIVAL JOURNAL

#BLIJFTHUISQUIZ

DOORLEES

GERT GROOT ZWARFINK

DE GROOTE

1,5 meter afstand niet nodig.
Mondkapje niet nodig.
Reizen niet nodig.
Eten en drinken toegestaan.

Datum: 24 juni
Locatie: www.bibliotheekwestachterhoek.nl
Toegang: gratis

de Bibliotheek West-Achterhoek

A'j bieblieft
hoof ie neet achter de
geraniums te zitten

**Ik wil ook!
e-books lezen**

Kom naar de bus
In september op 11 locaties in Bronckhorst

de Bibliotheek West-Achterhoek

**Boetevrij!
Iedereen
blij.**

ik de bibliotheek West-Achterhoek

KRISTEN HEMMERICHTS

**Alles
verandert**

**Taalcafé
nu vrijdag én
zaterdag!**

*De grootste kracht
die wij hebben is dat
wij leren.*

*Door te leren kunnen
wij ons aanpassen en
houden we zelf regie
over ons leven.*

*Een leven lang
ontwikkelen.*

*Dat geldt voor
burgers maar
evenzeer voor
instellingen.*

*De bibliotheek
bewandelt al 100 jaar
met oude waarden,
telkens nieuwe
wegen.*

Ook nu.

Inhoud

1. Aanleiding en proces
2. Inhoudelijke lijnen Cultuur, Preventie Participatie
3. Financiële inpassing

Bijlage: Programmabegroting per gemeente

A vertical bar on the left side of the slide, transitioning from orange at the top to purple at the bottom.

1. AANLEIDING & PROCES

Van

Tussenvormen

Naar

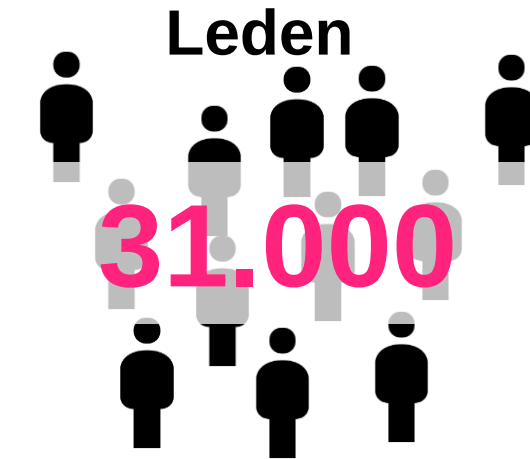
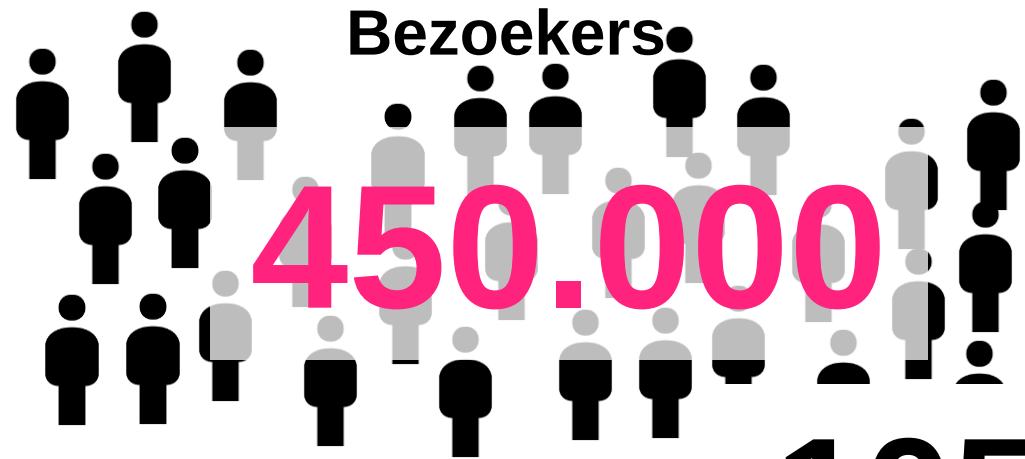
Product
Voorschrijven
Schaarste
Lenen
Instituut
Distributiemodel
Fysiek
Antwoorden
Consumeren

**Klassieke
Bibliotheek**

**Maatschappelijk
Educatieve
bibliotheek**

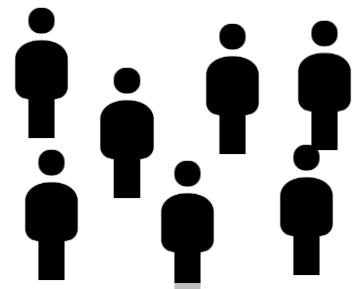
Proces
Toerusten
Overvloed
Delen
Ketenpartner
Kennisinfrastructuur
Hybride (fysiek en dig.)
Vragen
Co-creatie

Vóór en dóór West-Achterhoek

105.000

Inwoners

200

Vrijwilligers

18

Formatieplaatsen

Partijen waar wij ons aan verbinden

(en zij aan ons)

Cultuur

Rabobank,
De Graafschap,
De Gruitpoort, ECAL,
Stadsmuseum,
vitale kernen Bronckhorst,
De Gasthuiskerk, Het
Arsenaal, Kulturhus
Vorden, Koninklijke
Bibliotheek

Preventie

Consultatiebureaus
kinderopvang/
Basisscholen
CJG/Yunio
Pabo Iselinge
Sportservice
Het Kompaan college,
Metzo College,
Houtkampcollege,
Zonecollege, Practicon
Kunst van Lezen
Ministerie van OC&W

Participatie

Graafschap College
Buurtplein B.V.
Laborijn
Buurtacademie
Seniorweb
UWV/sociale diensten
Sociale gebiedsteams
Welzijnsorganisaties
Rechtswinkel
Vrijwilligerscentrales
Voedselbanken
Tel mee met Taal
Oefenen.nl / digisterker
Gemeenten
Diverse ministeries

Proces

2019

Nov

Opdracht met financieel kader

Dec

2020

Jan

Verduidelijking en nadere invulling

Feb

Inhoudelijke invulling langs Cultuur, preventie en participatie

Mrt

Apr

Eerste invulling langs drie lijnen en programmabegroting

Mei

Jun

Presentatie bestuurlijk overleg

Jul

Nadere invulling met bibliotheek en beleidsambtenaren

Aug

Sept

Toetsing bestuurlijk overleg

Okt

Aanpassing aansturingsdocument en opstellen beschikking

Nov

Dec

2021

Jan

Start nieuwe visie

Uitgangspunten

Veranderende samenleving

Van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving
Van productiesamenleving naar kennismaatschappij

Gemeentelijk beleid

Preventie, Participatie & Cultuur

**Oude waarden,
nieuwe wegen**

Financiële kaders

Taakstelling voor 2021 en volgende jaren

Ambitie bibliotheek

Inwoners met plezier laten lezen en leren zodat ze
succesvol mee kunnen doen in de samenleving

Prioriteiten & producten basistaken

In de opdrachtformulering door de drie wethouders op 9 december 2019 is aangegeven welk prioritering nodig is de wettelijke taken, welke innovatielijn prioriteit heeft en welk maatschappelijk thema.

Opdracht	Aangegeven prioriteit gemeenten	Invulling
Prioritering wettelijke taken	1. Ter beschikking stellen van kennis en informatie 2. Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie 3. Bevorderen van lezen en laten kennismaken met literatuur	Blijvende inzet voor een breed netwerk van vestigingen en servicepunten waar inwoners zichzelf kunnen ontwikkelen. Dit doen we steeds vaker met inzet van partners (zoals onderwijs en maatschappelijke instellingen) en burgers (zoals bij taalmaatjes).
Prioritering innovatielijn	Verandering en verbreding van de klassieke bibliotheek	Wij zetten de ingezette verandering van de afgelopen jaren voort en bouwen verder aan een brede bibliotheekfunctie.
Prioritering maatschappelijk thema	Laaggeletterdheid	Laaggeletterdheid krijgt de volle prioriteit in zowel een preventieve inzet via de basisscholen en scholen voor VO als in een curatieve inzet met een verbreed programma (door partners) in het digi-taalhuis.

Prioriteiten & producten basistaken

In dezelfde opdrachtformulering is ook aangegeven welke producten minimaal als basistaken moeten worden kunnen aangeboden. Hier geven we aan hoe elk van de producten is geborgd.

Product	Opmerking	Product	Opmerking
1. Hoofdvestigingen met servicepunten met collectie	7 vestigingen	8. Leesbevordering en laaggeletterdheid 4-12 jarigen	Is geborgd in zowel vestigingen als Bibliotheek op School
2. Digitale toegang via website en e-books	Landelijk aanbod blijven we aanbieden	9. Leesbevordering en laaggeletterdheid 0-4 jaar	We bouwen door op Tel mee met Taal samen met lokale partners
3. Fysieke en digitale klantenservice	Blijven we aanbieden, steeds vaker koppeling met onze programma's	10. Ondersteuning Bibliotheek op School PO	Bouwen we uit samen met het onderwijs
4. Werk- en studieplekken	Krijgt extra nadruk	11. Inrichting Bibliotheek op School VO	Is in voorzien in plannen.
5. Aansluiting op de Nationale Bibliotheekcatalogus	Is geborgd	12. Lezingen en thema-avonden (waar het bijdraagt aan basistaken)	In minimale variant in voorzien
6. Taalhuis (via web-gelden)	Blijven we doorontwikkelen	13. Collectie 4You (12-18 jaar)	Is geborgd
7. Programma Tel mee met Taal	Is geborgd en we maken gebruik van landelijke innovaties		

A vertical bar on the left side of the slide, transitioning from orange at the top to purple at the bottom.

2. INHOUDELIJKE LIJNEN

Strategie

Strategische lijnen

Cultuur

Knooppunt van
Kennis & Informatie

Bevorderen van leesplezier

Bijdragen aan prettige
publieke ruimte

Preventie

Bijdragen aan
taalontwikkeling door
kinderen

0-4 jaar

4-12 jaar

12+

*Via cultuur universele preventie
voor alle leeftijdsgroepen*

Participatie

Geletterdheid en Digitale
vaardigheden

Basisvaardigheden (werk,
gezondheid, financiën)

Actieve participatie

Strategische lijnen en werkwijze

Cultuur

Preventie

Participatie

Bijdragen aan vaardigheden, verbinding en verbeelding

Samen met de kracht van professionele partners, burgerinitiatieven en individuele burgers

Strategische lijnen

Bijdrage Bibliotheek West-Achterhoek aan lokale preventieagenda

Cultuur

Knooppunt van
Kennis & Informatie

Bevorderen van leesplezier

Bijdragen aan prettige
publieke ruimte

Preventie

Bijdragen aan
taalontwikkeling door
kinderen

0-4 jaar

4-12 jaar

12+

*Via cultuur universele preventie
voor alle leeftijdsgroepen*

Participatie

Geletterdheid en Digitale
vaardigheden

Basisvaardigheden (werk,
gezondheid, financiën)

Actieve participatie

Samengevat

Cultuur

Bruisende ontmoetingsplaatsen waar inwoners zich met een glimlach ontwikkelen en in aanraking komen met cultuur

- Knooppunt Kennis & Informatie
 - Leesplezier
 - Publieke ruimte
-
- 7 vestigingen
 - 450.000 bezoekers
 - Programmering samen met partners en burgers

Preventie

Bijdragen aan gelijke kansen voor alle kinderen door een rijke leeromgeving aan te bieden.

Taalontwikkeling:

- 0-4 jaar
 - 4-12 jaar
 - 12+
-
- Verdere groei van lees- en taalontwikkeling in een netwerk van voorschoolse voorzieningen
 - Blijvende inzet voor basisonderwijs
 - Stapsgewijze ontwikkeling met voortgezet onderwijs

Participatie

Volwassenen helpen met basisvaardigheden om zo regie over hun leven te vergroten.

- Geletterdheid en digitale vaardigheden
 - Basisvaardigheden
 - Actieve participatie
-
- Blijvende inzet (digi-)taalhuis en groei bereik NT1
 - Groeiend programma met partners rond werk, financiën en gezondheid
 - Veilige werk- en ontwikkelplek voor vrijwilligers en mensen met beperking

Cultuur	Maatschappelijke opgave waar wij aan bijdragen	Onze ambitie in de komende jaren	Onze resultaten	Onze inspanning
Knooppunt van Kennis & Informatie	In de informatie-maatschappij mensen in staat stellen betrouwbare en gevalideerde informatie te vinden	Op basis van lokale behoefte datgene aanbieden waar vraag naar is en waar partnerorganisaties en gemeenten behoefte aan hebben.	- 6.000 deelnemers aan activiteiten - 7 vestigingen die samen 160 uur open per week zijn - Faciliteren van partners voor spreekuren en cafés - Faciliteren van studiekringen met ruimte en collectie	- Fysieke en digitale collectie - Vestigingen en infrastructuur - Netwerk met partners/overheden - Faciliteren van informatie-uitwisseling door derden
Bevorderen van leesplezier	Door ontleding neemt leesvaardigheid af	Op creatieve manieren inwoners uit te nodigen om met een glimlach te gaan lezen.	- 95 activiteiten met partners - Collectie in alle vestigingen	- Aantrekkelijke collectie - Fysieke aanwezigheid in kernen - Met (onverwachte) partners het lezen promoten
Bijdragen aan prettige publieke ruimte	In een maatschappij waar polarisatie aan de orde van de dag is een plezierige en waardenvrije plek waar iedereen kan lezen, leren en ontmoeten.	Wij willen dat elke vestiging een bruisende plek is waar inwoners zich op een ontspannen manier ontwikkelen en samen hier activiteiten voor ondernemen.	- 160 uur open per week - 450.000 bezoekers - 85.000 bezoekers website	- Vestigingen en openingstijden - Taakvolwassen medewerker en goed getrainde vrijwilligers - Inwoners uitdagen om samen te programmeren in de publieke ruimte.

Preventie	Maatschappelijke opgave waar wij aan bijdragen	Onze ambitie in de komende jaren	Onze resultaten	Onze inspanning
Taalontwikkeling 0-4 jaar	Kinderen van 0-4 jaar in een taalarme omgeving hebben vijf keer zoveel kans om laaggeletterd te worden.	Verdere groei om samen met maatschappelijke en educatieve partners te komen tot een integrale gezinsaanpak rond taalontwikkeling	- 60% van alle ouders die een kind krijgen bereiken we - Samenwerking met alle kinderdagverblijven - Elk jaar 600 voorleessessies bij 30 gezinnen thuis - 10 gezinnen intensief gezinsgericht	VoorleesExpress Boekstart Boekenpret Peuterpower Trainen professionals
Taalontwikkeling 4-12 jaar	24% van de 15-jarigen is laaggeletterd. Dit ontstaat op jongere leeftijd.	We willen alle scholen ondersteunen met leesplezier en een bibliotheek op school. Met deze scholen willen we samen groeien naar een integrale gezinsaanpak.	- 24 scholen een contract voor bibliotheek op school - Met alle andere scholen afspraken over afzonderlijke ondersteuning - 750 ondersteunings-bezoeken aan scholen - 10 gezinnen begeleiden we intensief	Bibliotheek <i>op school</i> Ondersteuningsprojecten Trainen professionals Thuis taal Wiesneus Samenwerking met PABO Optie coördinatie Brede School Doetinchem
Taalontwikkeling 12+	24% van de 15-jarigen is laaggeletterd.	We willen met vier VO-scholen een afspraak over leesplezier en een bibliotheek op school.	- 4 scholen met een contract voor bibliotheek op school VO	Bibliotheek <i>op school VO</i>

Deze lijn wordt voor elke leeftijdsgroep ondersteund met collecties de bibliotheekvestigingen die in de lijn Cultuur worden benoemd en die aansluiten bij collecties op scholen.

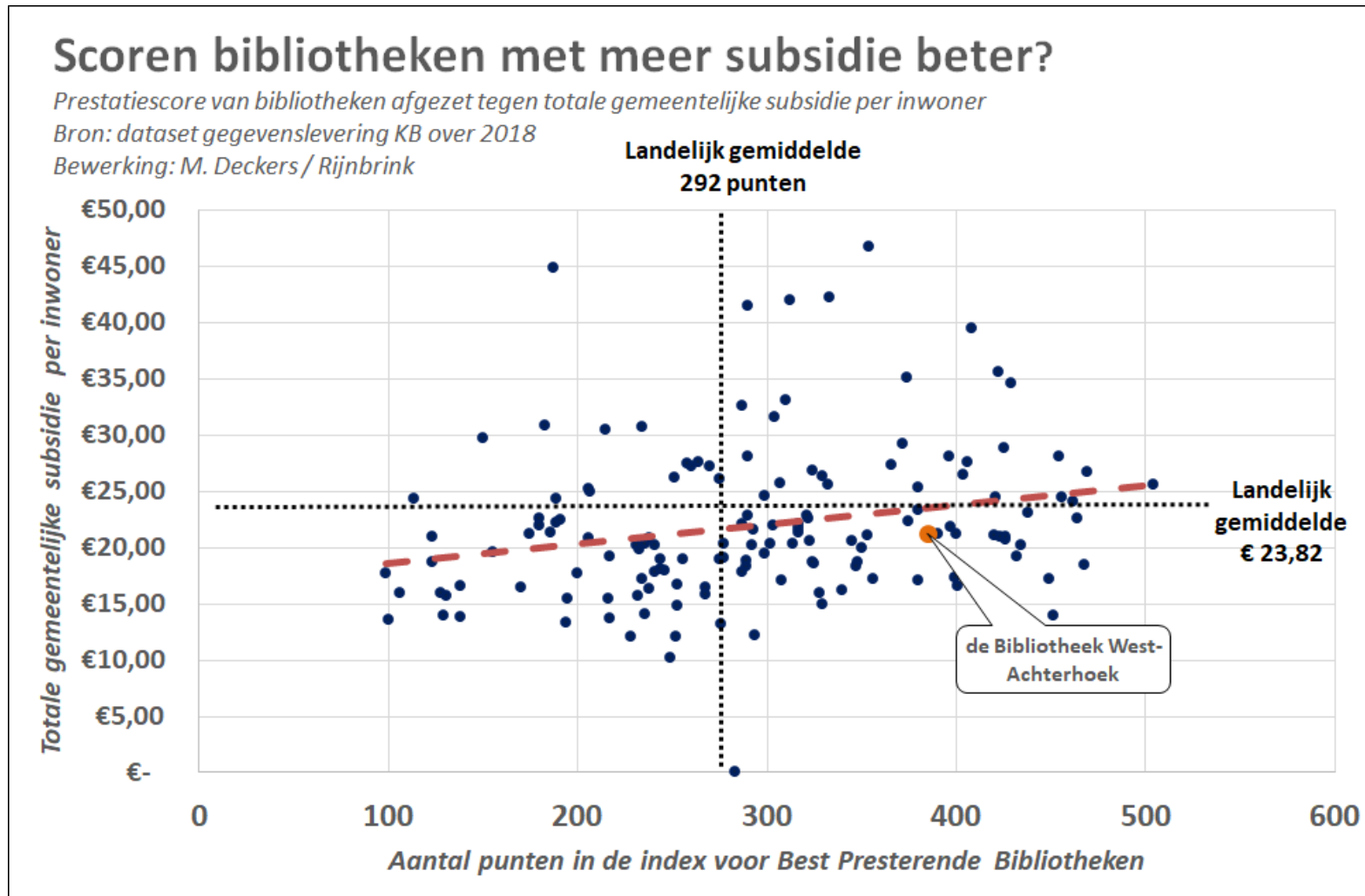
Ontwikkelrichting:
 Lichte groei bereik met name NT1
 Verbreden samen met partners
 Blijvende inzet actieve participatie

Participatie	Maatschappelijke opgave waar wij aan bijdragen	Onze ambitie in de komende jaren	Onze resultaten	Onze inspanning
Geletterdheid en Digitale vaardigheden	1 op de 8 inwoners in onze gemeenten is laaggeletterd en 1 op de 5 is onvoldoende digitaal vaardig.	Wij willen met partners en met vrijwilligers een blijvend ondersteuningsnetwerk creëren rond taal en digitaal. In de komende periode willen het bereik vergroten onder NT-1	- 4.500 contact-momenten met taalmaatjes per jaar - Continu 180 laaggeletterden in training met circa 100 vrijwilligers - 200 cursisten Digid en Klik & Tik per jaar	Digi-Taalhuis - Spreekuur taaldocent - Non-formeel onderwijs door taalmaatjes - Toeleders opleiden voor doorverwijzing - Cursussen Digid en Klik & Tik - Informatiepunt Digitale Overheid
Basisvaardigheden (werk, gezondheid, financiën)	Vergroten van zelfredzaamheid op gebieden financiën, werk vinden en gezondheidsvaardigheden	Wij faciliteren partners die samen met ons een ondersteuningsnetwerk willen uitbouwen.	- Walk & Talk 60 mensen per maand - Werkze!, 8 per jaar - Voel je Goed!, MBO-studenten - Alliantie gezondheidsinformatie	- Formulierencafé - Sociale VVV - Spreekuur Belastingdienst - Walk & Talk - Werkze! - Voel je Goed!
Actieve participatie	Ruimte aan zinvolle en veilige werk- en ontwikkelplek.	Wij zetten onze publieke ruimte in als plek waar vrijwilligers, mensen met een beperking en stagiairs actief kunnen deelnemen aan de samenleving.	Inzet van 200 vrijwilligers waaronder 15 met een beperking	Inzet op gebied van: - Taalmaatjes - Gastheren/-vrouwen - Digi-vrijwilligers - Stages

A vertical bar on the left side of the slide with a gradient from orange at the top to blue at the bottom.

3. FINANCIËLE INPASSING

Veel prestaties, beperkte kosten

Al sinds enkele jaren wordt een index van Best presterende bibliotheken bijgehouden. In deze prestatie-index worden de prestaties gemeten in kengetallen van bezoekers, activiteiten, leden en uitleningen.

De bibliotheek West-Achterhoek scoort in deze index op prestaties ver boven het landelijk gemiddelde terwijl de financiering onder het landelijk gemiddelde is.

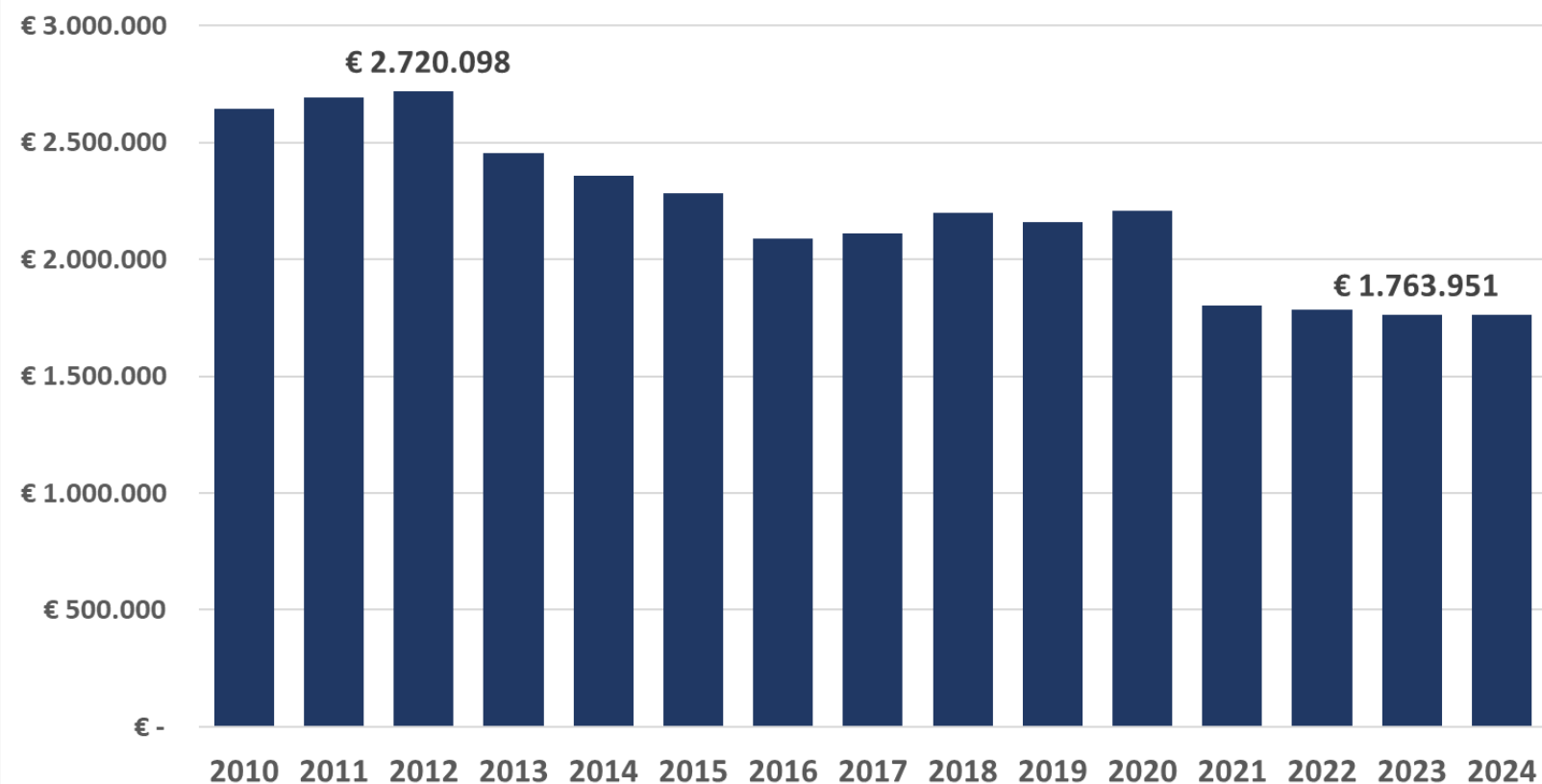
Door telkens nieuwe wegen te bewandelen kunnen goede prestaties tegen beperkte kosten worden geleverd.

Ontwikkeling subsidie

Gemeentelijke subsidie Bibliotheek West-Achterhoek 2010-2024

Bron: opgave bibliotheek

Bewerking: M. Deckers / Rijnbrink

In deze grafiek laten we zien hoe gemeentelijke subsidie zich heeft ontwikkeld sinds 2010. In 2012 werd de hoogste subsidie gegeven (€ 2,7 miljoen) en 2023 zal het laagste punt bereikt worden met € 1,7 miljoen. Voor de gemeente Doetinchem zakt de subsidie zelfs onder de € 16,- per inwoner. Als de huisvesting daar nog vanaf gehaald wordt, behoort men voor deze gemeente tot de laagst gefinancierde bibliotheken.

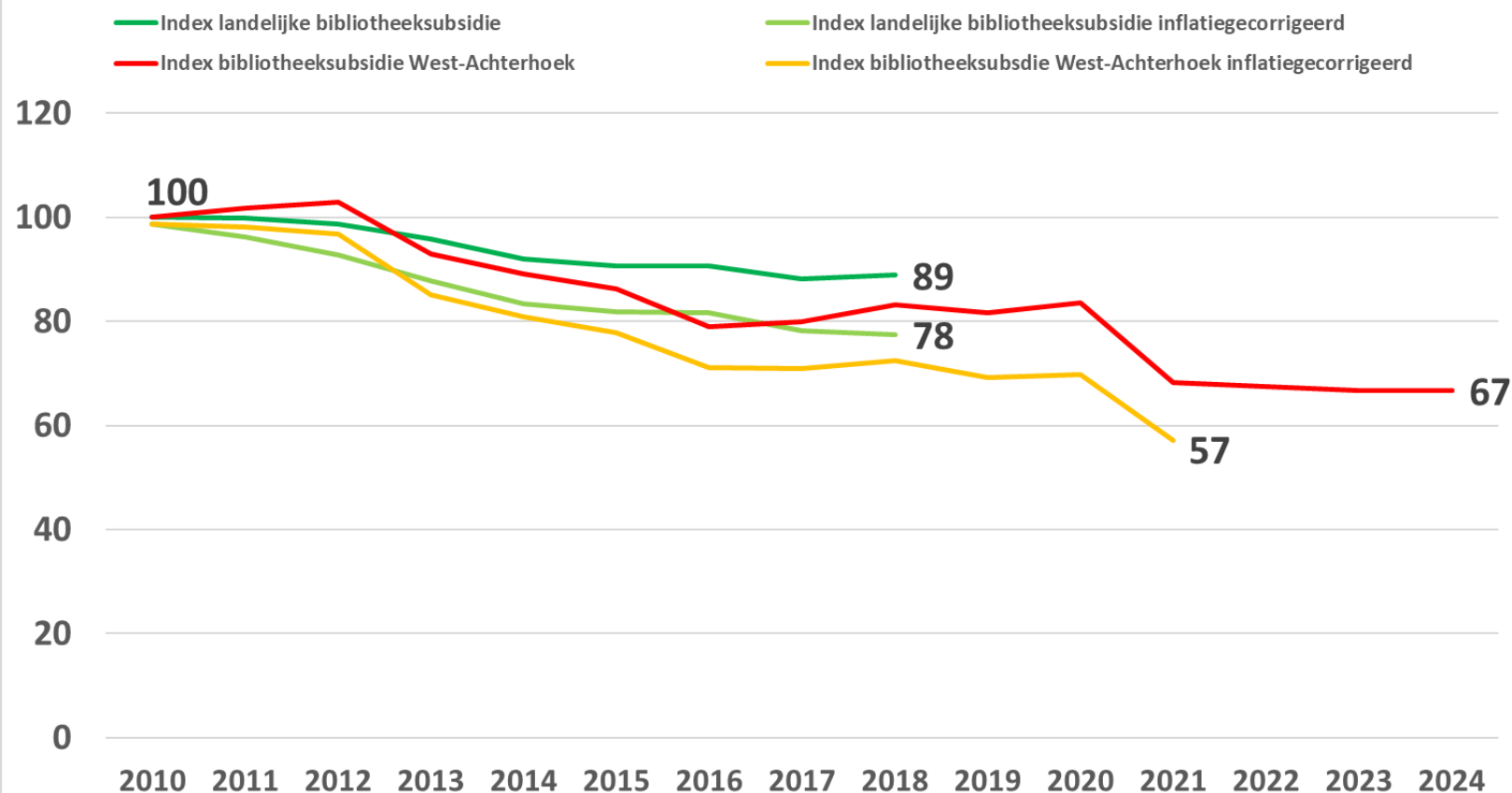
Ontwikkeling subsidie

Index subsidie bibliotheek West-Achterhoek vs. overige bibliotheken

2010-2024 / Exclusief en inclusief inflatiecorrectie

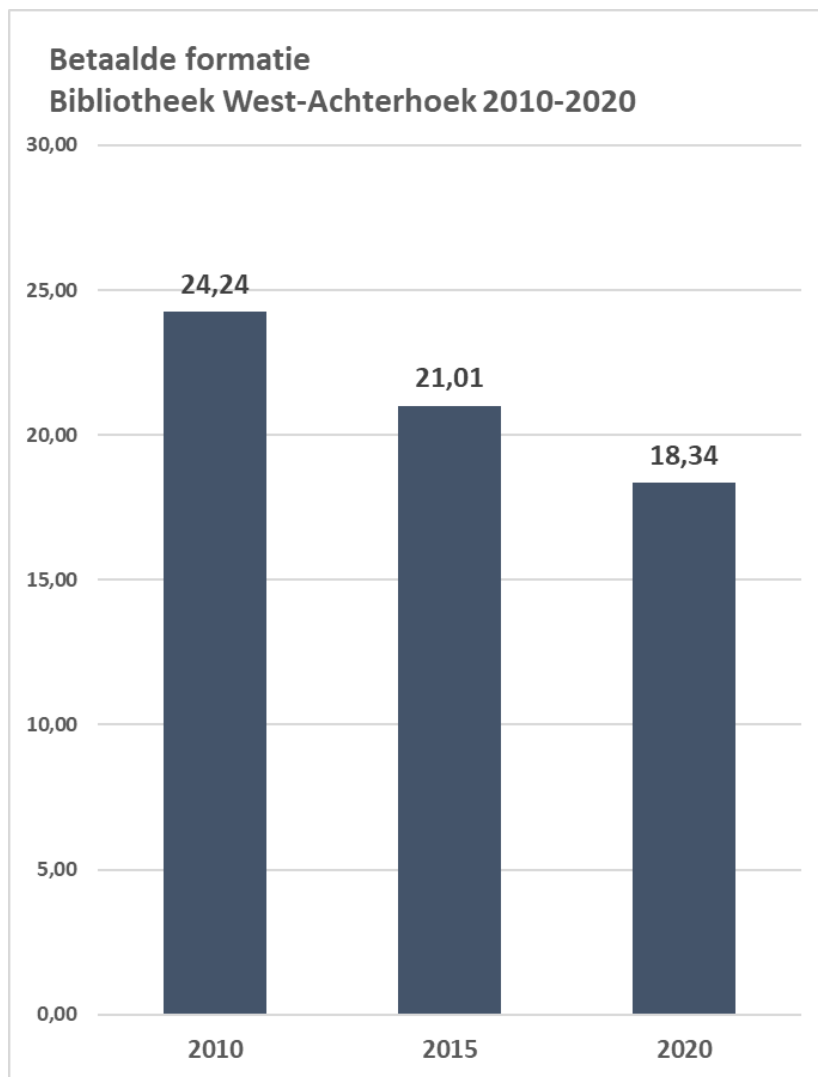
Bron: CBS en ogave bibliotheek

Bewerking: M. Deckers / Rijnbrink

In de tweede grafiek laten we zien hoe de subsidie van West-Achterhoek zich verhoudt ten opzichte van de gemiddelde bibliotheeksubsidie in Nederland. Waar in 2010 beiden met 100 starten, staat de index landelijk in 2018 op 89 en in West-Achterhoek zal deze in 2023 nog op 67 staan. Inflatiegecorrigeerd staat de index nog lager en is in 2020 nog maar 57% van de waarde van de subsidie over waarmee in 2010 werd begonnen.

Ontwikkeling formatie

De formatie van de bibliotheek heeft de lijn van de financiering meer dan gevolgd.

Sinds 2010 is de betaalde formatie van de bibliotheek gekrompen met 6 volledige formatieplaatsen. Dit is 25% van het geheel.

De bibliotheek heeft dit opgevangen door andere manieren van werken toe te passen, meer te digitaliseren, in te zetten op selfservice en de inzet van vrijwilligers

Ondanks alle creatieve oplossingen ervaren we wel een steeds verdere verschraling en verwatering van professionele inzet. Specialismen zijn steeds minder geborgd en zijn zeer kwetsbaar bij ziekte of uitval.

Uitgangspunten en taakstelling

Meer doen, minder kosten

De Bibliotheek West-Achterhoek kijkt jaar na jaar naar haar kosten en zoekt continue naar nieuwe wegen om met minder kosten meer te doen.

In het verleden zijn de bijdragen gebruikers al flink verhoogd en is veel dienstverlening tot stand gekomen met inzet van veel enthousiaste vrijwilligers en is stapsgewijs de betaalde formatie fors verminderd. Scholen betalen tegen kostprijs mee aan dienstverlening.

Ook nu zoeken we naar wegen die het mogelijk maken om onze prestaties te verbeteren of peil te houden en onze afspraken in bijvoorbeeld de preventie-agenda invulling te geven.

Financieel kader

In het proces is door de gemeenten het volgende kader meegegeven.

In de gemeentelijke begroting gereserveerde bedragen:

	2019	2021*	2022	2023	2024
Doetinchem	€ 1.074.300	€ 924.300	€ 924.300	€ 924.300	€ 924.300
Doesburg	€ 292.651	€ 232.651	€ 212.651	€ 192.651	€ 192.651
Bronckhorst	€ 816.000	€ 647.000	€ 647.000	€ 647.000	€ 647.000

* De genoemde bedragen vanaf 2021 zijn in Doetinchem en Doesburg nog niet geïndexeerd.

Taakstelling

Naast bovenstaande kader, is er voor Doetinchem nog een bestaand tekort van € 90.470,-. Bovenstaande ging nog uit van bedragen t.o.v. 2019. Uitgaande van voorgaande en 2020 komt het totaal van de taakstellingen voor de verschillende gemeenten komt uit op het volgende beeld.

Doetinchem

€ 240.470

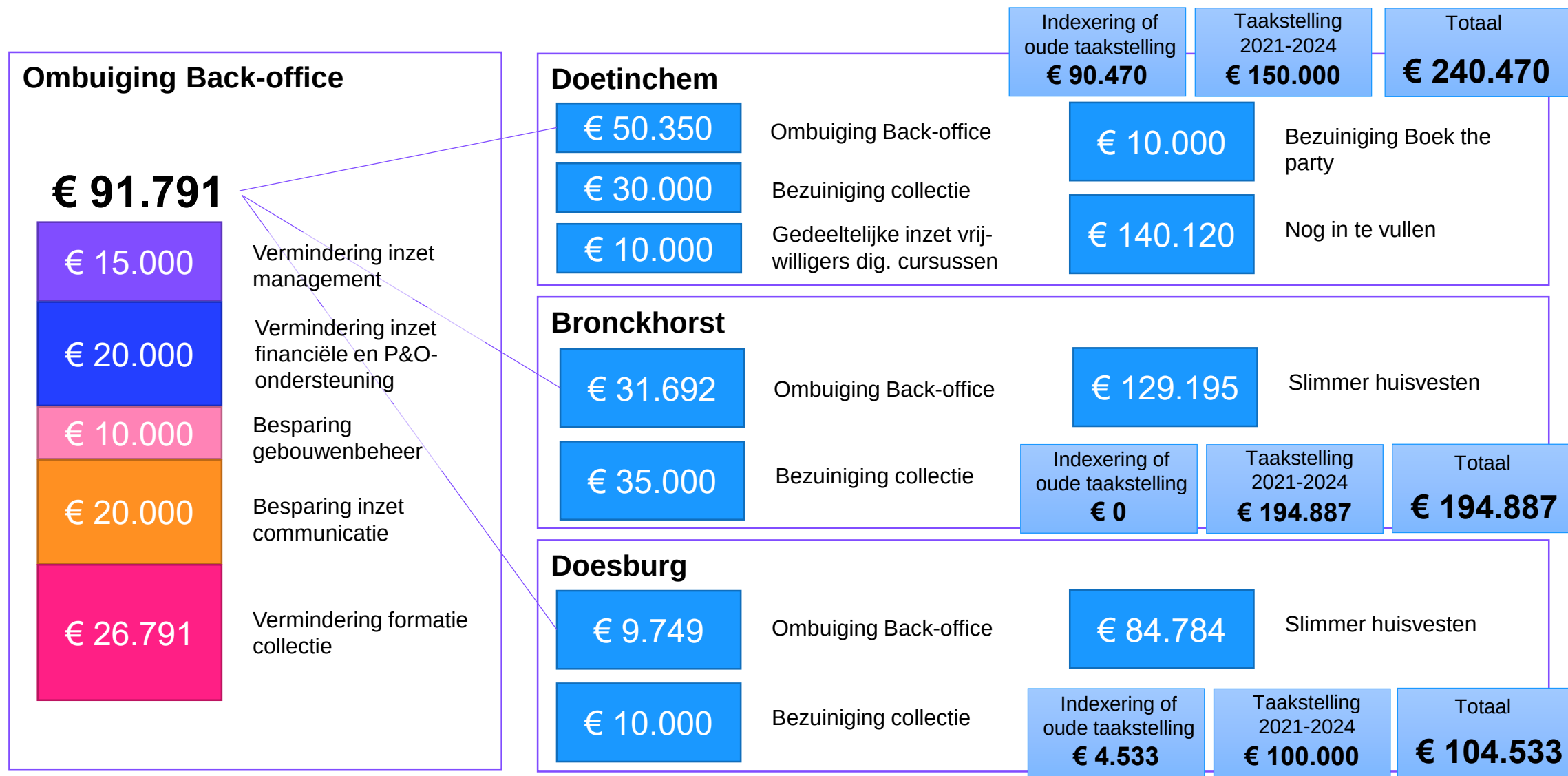
Bronckhorst

€ 194.887

Doesburg

€ 104.533

Oude waarden, nieuwe wegen: financiële oplossing

De keerzijde van creativiteit

De bibliotheek West-Achterhoek is een optimistische organisatie. We zien graag kansen maar blijven ook reëel. De stappen die we nu zetten zorgen dat we blijven innoveren maar hebben ook hun schaduwzijdes. Om een reëel beeld te geven, laten we ook die keerzijde zien.

We werken graag met vrijwilligers maar de inzetbaarheid van vrijwilligers maakt ons ook soms kwetsbaar.

We verlagen huisvestingskosten door het inleveren van vierkante meters. Dit levert minder ruimte op voor bijvoorbeeld een leestafel waar velen hun krantje lezen.

We verlagen huisvestingskosten door het inleveren van vierkante meters. Klassebezoeken zijn in te kleine vestigingen niet meer mogelijk.

Met steeds minder betaalde formatie treedt er een inhoudelijke verarming op en worden functies zeer kwetsbaar bij uitval.

We verlagen huisvestingskosten door het inleveren van vierkante meters. Er is daardoor minder ruimte voor de collectie.

Verschraling van formatie leidt tot 'stopwatchgedrag': we hebben zoveel tijd voor een school en daar moet het binnen gebeuren.

Verschraling van formatie leidt tot inzet van lager gekwalificeerd personeel. Hierdoor krijg je minder kwaliteit aan advies aan kwetsbare groepen

Per saldo:

- Focus komt meer op kosten dan op opbrengsten
- Kwaliteit van ruimte en personeel neemt af

Samenvattend & afsluitend

- Stappen met elkaar gezet in de herijking van de opdracht
- Veel geleerd in de onderlinge dialoog met wethouders, ambtenaren en medewerkers van de bibliotheek
- Er ligt een stevige uitdaging voor de bibliotheek, we pakken de handschoen op
- We blijven ons samen inzetten voor de persoonlijke ontwikkeling van West-Achterhoek

Uitkomsten bestuurlijk overleg september 2020

- Tevredenheid over proces en richting
- De verdere invulling rond huisvesting bevinden zich soms op een kritisch pad en vragen dus blijvend aandacht
- Blijven sturen op samenwerking met vele partners en vrijwilligersorganisaties
- Door naar aanpassing van de samenwerkingsovereenkomst met deze inhoud en invulling van de budgetovereenkomst
- Afzonderlijk traject met Doetinchem voor aanvullende stappen.

A vertical bar on the left side of the slide, transitioning from orange at the top to purple at the bottom.

BIJLAGE: PROGRAMMABEGROTING PER GEMEENTE

We geven een overzicht op hoofdlijnen per programmalijn. We zijn uiteraard altijd bereid meer details te geven en te bespreken.

PRODUCTBEGROTING – BRONCKHORST

	Totaal Cultuur	Totaal Preventie	Totaal Participatie	Totaal per jaar
Totaal Kosten (direct en indirect)	566.090	136.147	95.737	796.973
Gemeentelijke subsidie	454.084	120.379	72.536	647.000
Eigen inkomsten en projectsubsidies	112.005	15.767	23.200	150.972
Totaal inkomsten	566.090	136.146	95.736	797.972

PRODUCTBEGROTING – DOESBURG

	Totaal Cultuur	Totaal Preventie	Totaal Participatie	Totaal per jaar
Totaal Kosten (direct en indirect)	213.651	43.666	30.057	287.375
Gemeentelijke subsidie	162.643	40.164	29.859	232.666
Eigen inkomsten en projectsubsidies	51.008	3.502	197	54.708
Totaal inkomsten	213.651	43.666	30.057	287.375

PRODUCTBEGROTING – DOETINCHEM

	Totaal Cultuur	Totaal Preventie	Totaal Participatie	Totaal per jaar
Totaal Kosten (direct en indirect)	990.387	219.817	118.088	1.328.291
Gemeentelijke subsidie				924.300
Eigen inkomsten en projectsubsidies	209.521	19.721	34.631	263.872
Totaal inkomsten				1.188.172
Tekort				140.119